

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ
TURKISH WIND ENERGY ASSOCIATION

T.C.
ENERJİ VE
TABİİ KAYNAKLAR
BAKANLIĞI

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ **SEKTÖR BULUŞMASI**

Ogün ÇITLAK

Rüzgar Santrallerinin Ekosisteme Etkisi
TÜRES 2013/3 TOPLANTI SONUÇ RAPORU

Ankara, 19 Eylül 2013

ÖNSÖZ

Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği (TÜREB) olarak 19 Eylül Perşembe günü T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı TEDAŞ Konferans salonunda “Rüzgar Santrallerinin Ekosisteme Etkisi” konulu Türkiye Rüzgar Enerjisi Sektör Buluşması (TÜRES 2013 /3), 200 den fazla katılımcı ile gerçekleşmiştir.

Bu toplantıda Orman Genel Müdürlüğü’nün web sayfasında yer alan Orman Kanunun 17/3 ve 18. Maddelerinin Uygulama Yönetmeliği Taslağı ve Başbakanlığa giden rüzgar santrallerinin ormanda izin müracaatlarına ilişkin Ekosistem Değerlendirme Tebliği hakkında katılımcılar sorularını konuşmacılarımıza yönlendirme fırsatı bulmuşlardır.

İlk oturum: yatırımcıları temsilen Enerjisa’dan Sayın İbrahim ERDEN, Orman Genel Müdür Yardımcısı Sayın Recep KAŞAN, Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Sayın Sebahattin ÖZ, İkinci oturum : Enerji İşleri Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Sayın Ergun AKALAN, Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ) Daire başkanı Sayın Enver ERKUL, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Sayın Yusuf CERAN, Akdeniz Üniversitesi Ekoloji Anabilim Dalı Başkanı Sayın Prof. Dr. Ali ERDOĞAN, Demirer Holding Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Erol DEMİRER’in konuşmalarıyla gerçekleşmiştir.

Hep birlikte doğayla, çevreyle, ormanlarımızla, ülkemizin doğal kaynağı olan rüzgar santrallerini hayata geçirebilmek amacıyla düzenlediğimiz bu toplantıda sektör paydaşlarının, yatırımcılarımızın, kamu kurum ve kuruluşlarının öneri, görüş ve talepleri kamudan en üst düzey yetkililere doğrudan aktarılmış ayrıca ilgili kamu kurum ve kuruluşlardan gerekli düzenlemelerin tamamlanması yönünde söz alınmıştır. Toplantımızda görüşülen konular bu kitapta raporlanmış olup, ilgili kurum ve kuruluşlara verilecek ve kamuoyuna sunulacaktır.

Türkiye Rüzgar Enerjisi Sektör Buluşması (TÜRES 2013/3) “Rüzgar Santrallerinin Ekosisteme Etkisi” konulu toplantımıza destek veren kurum ve kuruluşlara, T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı’nın gösterdiği misafirperverliğe, toplantımızda bizlere destek veren ve katılımları ile bizleri onurlandıran siz değerli misafirlerimize ve değerli konuşmacılarımıza teşekkür ederiz.

Saygılarımızla,

Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği (TÜREB)

Mustafa Serdar ATASEVEN

Yönetim Kurulu Başkanı

1.OTURUM: ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YÖNETMELİK TASLAĞI

Bu oturumda Orman Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan Orman Kanununun 17/3 ve 18. Maddelerinin Uygulama Yönetmeliği taslağı hakkında Sayın Recep KAŞAN, Sayın Sebahattin ÖZ, Sayın İbrahim ERDEN görüşlerini bildirmişlerdir.

Ülkemizde ve dünyada en önemli kaynaklarımızdan birisi olan ve ekosistem içerisinde değerlendirilen orman ve ormanlık alanlarda farklı amaçlarla tahribatlar olduğu ve Orman kanununun 17. Maddesinin 3. Fıkrasında enerji ile ilgili düzenlemelerin yer aldığı, Orman kanununun bu maddesi çerçevesinde yenilenebilir enerji kapsamında kuralları belirlenmiş bir şekilde Rüzgar Enerjisi santrallerine izin verildiği dile getirildi.

Kanuni düzenlemelerde, yönetmeliklerde zaman içerisinde ihtiyaca göre, kaynağın önceliğine göre düzenlemeler yapılıyor. RES izinleri üzerinde ormanlık alanlardan talep edilen alan MW başına 18.000 m2 olduğu gibi MW başına 1189 m2 alanların da olduğu söylendi.

Orman Genel Müdürlüğü tarafından yönetilen, birden fazla enerji santrallerinin bulunduğu yerlerde ayrı ayrı enerji nakil hatlarının ana iletim hatlarına bağlanması uygulamasında çok geniş yolların talep edildiği ve bunun da ciddi orman tahribatına sebep olduğundan söz edildi. Buna karşılık RES'lerin trafo merkezleri için ayrı havza planlamalarının yapıldığı hatta HES'ler deki dağınıklığın bu planlamalar sayesinde büyük bir oranda giderildiği belirtildi.

Enerji nakil hatları veya trafolardan çıkan yangın konusunda Orman Genel Müdürlüğü; orman alanlarında bulunan rüzgar santralleri işçilerini veya teknik elemanlarını bir yangın işçisi gibi eğitebileceklerini belirtti. Normalde kullanılan araçlara pompa sistemi eklenerek bir yangın söndürme aracına dönüştürülebileceği, gerek ölçüm istasyonlarının üzerine gerekirse rüzgar türbinlerinin üzerine birer gözlem kamerası konularak orman yangınlarının büyük ölçüde önüne geçilebileceği ifade edildi.

Ülkemizde yenilenebilir enerji ve rüzgar enerjisine olan ihtiyacın yönetmelikler ve tebliğlerle değil kanunlarla teşvik edilmesi gerektiği, rüzgar santralleri yapımında ormanların tahribatı söz konusu olmuş olsa da bu durumun termik elektrik santralleri veya maden ocaklarıyla aynı kefeye konulmaması gerektiği vurgulandı.

Bir rüzgar türbini için değerlendirmeler yapılırken kurulacak arazinin topoğrafik yapısına ve güç yoğunluğu gibi etkenlerinin de dikkate alınarak proje bazlı değerlendirilmesi gerektiği ifade edildi.

Rüzgar türbinlerinin aynı zamanda yaptığı elektrik üretimi ile küçük bir orman kadar CO2 emisyonuna katkı sağladığı bu nedenle her yerde RES kurulumlarına izin verilmesi gerektiği ancak kurulacak yer orman gibi özel statüye sahip yerlerse kurallar konulurken bir çok harcamalar yapan mevcut lisans almış yatırımcının düşünülmesi gerektiği dile getirildi.

Orman kanununun 17/3 ve 18. Maddelerinin uygulama yönetmeliği taslağında izin türü katsayıları mevcut. Burada RES'lerin katsayısı 2 iken HES'lerin 1,75 olması, HES'lerin RES'lere oranla çok daha fazla orman tahribatına neden olması dikkatleri çekti. Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü tarafından RES'lerin katsayısının 0,2 olması gerektiği görüşüne varıldı.

Orman izinlerinde rüzgar enerjisini etkileyen ağaçlandırma bedeli ve arazi izin bedeli gibi 2 tür ödeme var. Arazi izin bedeli metrekare cinsinden talep alanı ile cari yıl ağaçlandırma birim metrekare bedelinin, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan izin türü katsayısının (Ek:1), ekolojik denge katsayısının (Ek:2) ve il katsayısının (EK:3) çarpımı sonucu bulunacak bedeldir. Bir rüzgar santrali ortalama 50-100 MW arasındaysa kullanacağı alanda MW başına 1 hektardan aşağı olmadığını da varsayılarak 50 MW için 50 hektar izin alındığından bahsedildi. Bir termik santral aldığı alanın küçük olmasına rağmen 10 katından büyük bir kurulu gücü var. Dolayısıyla termik santraller için ödenecek bedelin çok daha düşük olduğu dikkatleri çekti.

Orman kapalılığı ile ilgili katsayılar var. Ağaçsız alanların 1, yüksek yoğunluklu orman alanlarında 2 olarak belirlenmiş. Bunun yanı sıra Türkiye illere bölünmüş ve İstanbul, İzmir, Kocaeli çarpanı 3, Rüzgar Santralleri kurulma ihtimali düşük olan illerde ise (Ağrı, Ardahan Batman, Bingöl, Bitlis, Hakkari, Iğdır, Kars, Mardin, Muş, Siirt, Şırnak, Tunceli) çarpan 1,1 olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla yatırımcıyı bu bölgedeki alana yönlendirmek için yapılmadığı belirtildi.

Arazi izin bedelinin en yüksek olduğu bir örnekten yola çıkarsak, 50 MW lık Türkiye'nin en yüksek katsayılı bölgesinde ve orman kapalılığı en üst seviyede bir projede EPDK'nın birim yatırım bedeli 50 Milyon TL'dir. Mevcut durumda ilk 10 yılda 75.000TL orman izin bedeli ödeniyor. MW başına 1,8 hektar kiralanan alan için 5-6 m yol açılması gerektiği ancak İmar mevzuatı gereği 10-12 m'den az yol imara işlenemediği için yatırımcının 6m yol açsa bile 12 m'lik yollar için arazi kiralaması yapmak ve bununda bedelini ödemek zorunda kaldığı söylendi.

Ağaçlandırma bedeli ödendiği halde bütün yatırımcıların Orman Bakanlığının gösterdiği yerlerde gönüllü olarak ağaçlandırma yaptıkları, bunun sonucunda mevzuatta 5 m yolun yeterli görülmesi ile ilgili öneriler getirildi. İlk 10 yılda böyle bir proje eğer yüksek kapalılıkta iller olarak da 3 çarpanı ile belirlenen şehirlerde ise şuanda 75.000 TL ödenirken yeni yönetmelikte 1,6 milyon TL'ye çıktığı, ikinci 10 yılda bu rakamın 500.000 TL'ye ulaştığı ve Yenilenebilir Enerji Kanununda belirtilen %85 indirim ortadan kalkınca bu rakamın 10,8 Milyon TL'ye çıktığı söylendi. Sonuç olarak kapalılık oranlarının fazla olduğu yerlerde projelerin arazi izin bedelleri ile ilgili yüklerinin 20 kat arttığı görülüyor.

Diğer bir sıkıntı bu yönetmelik, rüzgar ölçüm direkleri enerji tesisi olarak gözüktüğü için kurulum başvurusunun yapılması için lisans alınmasını ön görüyor.

2. OTURUM: EKOSİSTEM DEĞERLENDİRME TEBLİĞİ

Bu oturumda Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Tarafından başbakanlığa iletilen rüzgar santrallerinin ormanda izin müracaatlarına ilişkin Ekosistem Değerlendirme Tebliğinde İstanbul ve Gelibolu'da rüzgar yatırımlarının kapatılması konusunda ETKB Enerji İşleri Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Sayın Ergun AKALAN, TEİAŞ Daire Başkanı Sayın Enver ERKUL, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Sayın Yusuf CERAN, Akdeniz Üniversitesi Ekoloji Anabilim Dalı Başkanı Sayın Prof. Dr. Ali ERDOĞAN, Demirer Holding Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Erol DEMİRER görüşlerini bildirmişlerdir.

Tebliğin mevzuatlarla çeliştiği, bölgesel kapatmanın olmaması gerektiği dile getirildi. T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Yenilenebilir enerjiyi desteklediklerini ve 2023 yılında 20.000 MW rüzgar hedefinin olduğunu dile getirdi. Türkiye'nin enerji ihtiyacının yenilenebilir enerjiden karşılanmadığı takdirde diğer yakıt kaynaklarından karşılanacağını ve bunun ülke ekonomisine ağır yükler getirebileceği belirtildi.

Kapatılan bölgelerdeki TEİAŞ yatırımları ise, o bölgedeki trafo merkezleri ve enerji nakil hattı yatırımlarının bir kısmının tamamlandığı, bir kısmının devam ettiği, bölgenin kapatılması durumunda TEİAŞ'ın yaptığı 100 milyon liranın üzerindeki yatırımın çöpe atılacağı, planlanan tesisler hayata geçmeyeceği için açığa çıkan elektrik ihtiyacının karşılanamayacağı ifade edildi.

Ayrıca bu bölgede katkı paylarından dolayı devletin yıllık 43 milyon TL'nin üzerinde bir gelirden mahrum kalacağı, bölgede 800 ile 1000 MW civarında, yaklaşık 1,2 milyar euro'luk bir yatırımın yapılamaması anlamına geldiği belirtildi.

Akdeniz Üniversitesi Ekoloji Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Ali Erdoğan ise, kuş göç yolları üzerinde bulunan rüzgar tesisleri ile ilgili olarak yaklaşık 4 yıldır incelemelerde bulunduklarını, ekolojik rapor hazırladıklarını belirtti. Santraller nedeni ile herhangi bir kuş ölümü ile karşılaşmadıklarını ifade edilip uygulamalardan örnekler verildi.

Toplantının ardından, bu düzenlemenin Çevre Bakanlığı içerisindeki ÇED raporu sürecinde değerlendirildiğinden, yönetmeliğin geri çekildiği belirtildi.